

การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

**Learning-Supportive Environment Management
in Schools Under The Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational
Service Area Office 2**

สุมิตตา สุขุขเสียง¹, ประเสริฐ ประวัติรุ่งเรือง², สมนึก การีเวท³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต/สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

sumitta.susu@northbkk.ac.th

²กรรมการสภามหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ2 prasert@northbkk.ac.th

³อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต/สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ3

somnuk.ka@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งสิ้น 309 คน กำหนดจากตาราง ของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างแนวทางการพัฒนา การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิชาการ รองลงมาคือ ด้านกายภาพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ 2) ผลการเปรียบเทียบการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านเพศ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ขณะที่ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และขนาดสถานศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) แนวทางการพัฒนาการจัดการสภาพแวดล้อม

ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้เหมาะสม ควบคู่กับการส่งเสริมงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอน ลดภาระงานครู ส่งเสริมเทคโนโลยี เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและพัฒนาระบบการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ

คำหลัก: สภาพแวดล้อม, การเรียนรู้, สถานศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the learning-supportive environment management in educational institutions; 2) compare the learning-supportive environment management in educational institutions classified by personal factors; and 3) explore guidelines for developing learning-supportive environments in educational institutions. The sample consisted of 309 school administrators and teachers under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2 in the academic year 2025. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan (1970) table. The research instruments included a five-point rating scale questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.80-1 and a reliability coefficient of 0.96, as well as a semi-structured interview form for development guidelines. The statistical methods used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test. Qualitative data were analyzed using content analysis.

The research findings revealed that 1) The overall and individual aspects of learning-supportive environment management in educational institutions under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2 were at a high level. When considering each aspect, the academic aspect had the highest mean, followed by the physical aspect, while the administrative aspect had the lowest mean. 2) The comparison results showed that gender did not result in statistically significant differences. However, position, educational level, and work experience showed statistically significant differences at the .05 level, while school size showed statistically significant differences at the .01 level. 3) The development guidelines indicated that educational institutions should prioritize improving infrastructure and physical environments, along with enhancing academic work and instructional management, reducing teachers' workload, promoting the use of

technology, encouraging staff participation in operations, and improving communication systems for greater efficiency.

Keywords: Environment, Learning, School

บทนำ

ในปัจจุบัน สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และนวัตกรรมส่งผลให้ระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อโลกอนาคต โดยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมิได้ขึ้นอยู่กับหลักสูตรหรือกระบวนการสอนเท่านั้น หากแต่ “สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้” ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมแรงจูงใจ ความพร้อม และประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 ที่เน้นการจัดการบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เหมาะสม เช่น ความสะอาด ความร่มรื่น และบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีส่วนช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมแรงจูงใจของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ (พิมวิภา ทายประโคน, 2560) ในทางตรงกันข้าม หากสถานศึกษาขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม อาจส่งผลให้บรรยากาศไม่น่าอยู่ ขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดี และไม่กระตุ้นการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและขาดแรงจูงใจ (กังวาน ไตรสกุล, 2558) นอกจากนี้ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ความร่วมมือของบุคลากร และข้อจำกัดด้านทรัพยากร โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก ยังเป็นอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

ในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ซึ่งมีโรงเรียนจำนวนมากและมีความหลากหลายของบริบททั้งด้านพื้นที่ ทรัพยากร และจำนวนบุคลากร พบว่า แต่ละสถานศึกษามีข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้มีความเหลื่อมล้ำในด้านคุณภาพและโอกาส เช่น บางโรงเรียนมีพื้นที่กว้างขวางแต่ขาดบุคลากรในการดูแล ขณะที่บางโรงเรียนมีพื้นที่จำกัดแต่มีจำนวนนักเรียนจำนวนมาก ทำให้พื้นที่ในการจัดการเรียนรู้ไม่เพียงพอ รวมถึงข้อจำกัดด้านงบประมาณและทรัพยากรที่ส่งผลต่อการพัฒนาโดยรวม อย่างไรก็ตาม ยังขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สะท้อนภาพรวมของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมถึงการเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคล และแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ดังกล่าว

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

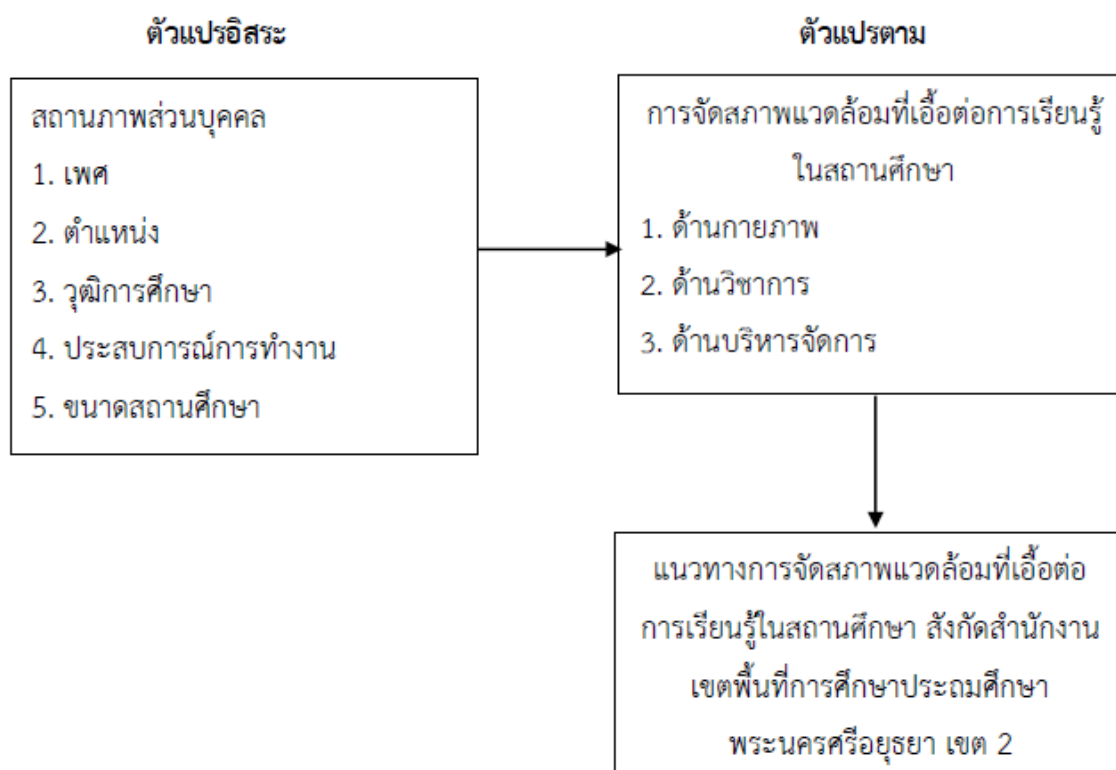
1. เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. ทราบผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
3. ใช้เป็นแนวทางพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อการพัฒนาผู้บริหารและครู ให้เกิดทักษะในด้านการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จากการศึกษางานวิจัยและสังเคราะห์แนวคิดจาก กังวาน ไตรสกุล (2558), อัสมา พาริลที (2559), พิมวิพา ทายประโคน (2560), อัญชุลี รัตนพร (2560), สุภาวดี ทองสำฤทธิ์ (2561), จิราพร เครือแวงมน (2562), สิวราช อินตะวิชัย (2563), กิ่งกนก กิณเรศ (2565), คณศ คชะชา (2566) และ นิชาภา เจริญรวาย (2566) ได้องค์ประกอบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แบ่งเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านวิชาการ และ 3) ด้านบริหารจัดการ สามารถเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารและครูที่มีสถานภาพส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1,588 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 309 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามอำเภอของเขตพื้นที่ แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา จำนวน 30 ข้อ ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านวิชาการ และ 3) ด้านการบริหารจัดการ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน และครูผู้สอน 2 คน ซึ่งมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามหลักและคำถามย่อย ครอบคลุมแนวทางการพัฒนา 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านวิชาการ และ 3) ด้านการบริหารจัดการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือข้อมูลเชิงปริมาณ

1. ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. การสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านวิชาการ และด้านการบริหารจัดการ จากนั้นนำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.80-1 แล้วปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ก่อน

นำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาช (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 117; อ้างอิงจาก Cronbach. 1990; 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การสร้างเครื่องมือข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา ครอบคลุม 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านวิชาการ และด้านการบริหารจัดการ

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาและความชัดเจนของถ้อยคำ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

1. ผู้วิจัยยื่นหนังสือถึงคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการวิจัย

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามให้โรงเรียนตามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 309 ชุด เพื่อขอความอนุเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดเวลาตอบกลับภายใน 15 วัน

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 309 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด และนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการจัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาและประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ใช้เวลาประมาณ 30-60 นาทีต่อราย จากนั้นนำข้อมูลมา

ถอดความ ตรวจสอบความถูกต้อง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปและนำเสนอผลการวิจัยต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)
3. วิเคราะห์ข้อมูลการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในภาพรวมและรายข้อทั้ง 3 ด้าน โดยแปลระดับการปฏิบัติเป็นคะแนนด้วยเกณฑ์ ดังนี้
 - 4.51-5.00 หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
 - 3.51-4.50 หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
 - 2.51-3.50 หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
 - 1.51-2.50 หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
 - 1.00-1.50 หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด
4. วิเคราะห์ข้อมูลการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา เปรียบเทียบตาม เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา
5. วิเคราะห์เนื้อหาแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา จากการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ติความ และเขียนสรุปเป็นรายด้าน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ค่าความถี่ (Frequency)
 - 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 1.3 ค่ามัชฌิมาเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X})
 - 1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ เฉพาะ (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ค่าสถิติเปรียบเทียบสองกลุ่มตัวอย่าง t-test (แบบ Independent Samples)

3.2 การทดสอบเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิชาการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านกายภาพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ รายละเอียดแสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมแต่ละด้าน ดังนี้

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านกายภาพ	4.31	0.357	มาก	2
2. ด้านวิชาการ	4.32	0.333	มาก	1
3. ด้านการบริหารจัดการ	4.30	0.371	มาก	3
รวม	4.31	0.295	มาก	-

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.295) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิชาการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.333) รองลงมาคือ ด้านกายภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.357) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.371) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตาราง 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา	เพศ		ตำแหน่ง		วุฒิการศึกษา		ประสบการณ์ทำงาน		ขนาดสถานศึกษา	
	t	P-Value	t	P-Value	F	P-Value	F	P-Value	F	P-Value
1. ด้านกายภาพ	-0.151	0.880	2.724**	0.009	3.790*	0.024	4.849**	0.003	11.012**	0.000
2. ด้านวิชาการ	-0.749	0.454	1.004	0.316	1.881	0.154	1.295	0.276	3.242*	0.040
3. ด้านการบริหารจัดการ	-0.431	0.667	1.843*	0.044	3.268*	0.039	2.144	0.095	5.475**	0.005
โดยรวม	-0.523	0.602	2.073*	0.023	4.093*	0.018	3.261*	0.022	7.379**	0.001

จากตาราง 2 พบว่า ผู้บริหารและครูที่มี เพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูที่มี ตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยการสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง พบว่า 1) ด้านกายภาพ ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรพัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรให้สอดคล้องกับบริบทและขนาดของสถานศึกษา โดยเน้นการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า การระดมทรัพยากรจากเครือข่ายภายนอก และการปรับใช้พื้นที่ภายในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและยืดหยุ่น พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการดูแลและพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา 2) ด้านวิชาการผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน โดยลดภาระงานที่ไม่จำเป็นของครู ส่งเสริมกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครูด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งจัดสรรทรัพยากรเพื่อพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และส่งเสริมให้นักเรียนมี

ส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก และ 3) ด้านการบริหารจัดการ ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรมุ่งพัฒนาระบบการสื่อสารภายในให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการกระจายอำนาจและบทบาทผู้นำของหัวหน้ากลุ่มงาน วางแผนการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ ลดภาระงานที่ไม่จำเป็นของครู และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา เพื่อให้การพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นไปอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิชาการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านกายภาพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1.1 ด้านวิชาการ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.333) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์ที่เป็นกันเอง และเคารพกันระหว่างครูกับผู้เรียนเพื่อเอื้อต่อบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.46 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สถานศึกษาสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นการเรียนรู้และส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.43 อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาสนับสนุนกิจกรรมเสริมความรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.10 อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านกายภาพ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.357) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาดูแลระบบสาธารณูปโภค (เช่น น้ำ ไฟ อินเทอร์เน็ต) ให้มีความพร้อมและเหมาะสมต่อการใช้งาน มีค่าเฉลี่ย 4.49 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สถานศึกษามีห้องเรียนที่มีแสงสว่างที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.39 อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่มีความมั่นคง แข็งแรงและพร้อมต่อการใช้งาน มีค่าเฉลี่ย 4.16 อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.371) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย และเปิดรับความคิดเห็นจากทุกฝ่าย มีค่าเฉลี่ย 4.47 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ บุคลากรทุกฝ่ายได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 4.36 อยู่ในระดับมาก

และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาองค์กร มีค่าเฉลี่ย 4.13 อยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า

2.1 เพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน ด้านกายภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการบริหารจัดการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 วุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านกายภาพและด้านการบริหารจัดการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิชาการและด้านการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านกายภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.5 ขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกายภาพและด้านการบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง .01 และด้านวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยการสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้ ด้านกายภาพ ควรบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งปรับใช้พื้นที่และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสภาพแวดล้อม ด้านวิชาการ ควรพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน โดยลดภาระงานที่ไม่จำเป็นของครู ส่งเสริมกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และพัฒนาศักยภาพครูด้านเทคโนโลยี

และนวัตกรรม ด้านการบริหารจัดการ ควรพัฒนาระบบการสื่อสารภายใน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจในการบริหาร รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

อภิปรายผล

1. เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องงานวิจัยของ พิมวิภา ทายประโคน (2560) ที่ศึกษาเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่มเกาะจันทร์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนกลุ่มเกาะจันทร์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการพัฒนาอาคารสถานที่ ห้องเรียน และแหล่งเรียนรู้ให้มีความเหมาะสม ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุไรพร นครธรรม และสุรางคณา มัณยานนท์ (2566) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมที่ดี มีความร่มรื่น เป็นระเบียบ ปลอดภัย และมีสื่ออุปกรณ์ที่หลากหลาย จะช่วยส่งเสริมแรงจูงใจ ความสุขในการเรียน และพัฒนาการของผู้เรียนในทุกด้าน

2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

1. เพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นเพศใด ต่างปฏิบัติงานภายใต้นโยบายและบริบทของสถานศึกษาเดียวกัน ได้รับข้อมูลและแนวทางการดำเนินงานที่เหมือนกัน รวมถึงมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกัน จึงส่งผลให้มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของ แพร่ไพลิน คชา (2560) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2. ตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน ขณะที่ด้านกายภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินงานด้านวิชาการมีแนวทางและนโยบายที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกตำแหน่ง ส่วนด้านกายภาพและด้านการบริหารจัดการเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และอำนาจในการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ผู้ที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของ อัสมา พาริลที (2559) ที่ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีระดับความคิดเห็นสูงกว่าครูผู้สอน ขณะที่ความคิดเห็นต่อด้านกายภาพและด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน

3. วุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน แต่ด้านกายภาพและด้านการบริหารจัดการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่ามีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ด้านการบริหารและการจัดการองค์รวมมากกว่า ทำให้สามารถรับรู้และประเมินกระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาได้อย่างรอบด้านและลึกซึ้งยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการบริหารจัดการ สอดคล้องงานวิจัยของ ดร.ณิ แพงพิมาย และสุภาวดี ลากเจริญ (2565) ที่ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่ามีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมโดยรวมและรายด้านมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิชาการและด้านการบริหารจัดการไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านกายภาพ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินงานด้านวิชาการและการบริหารจัดการมีแนวทางและนโยบายที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ขณะที่ด้านกายภาพต้องอาศัยประสบการณ์ในการใช้งานและการสังเกตในระยะยาว ส่งผลให้ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของ ปาลิดา ฉิมพาลี (2562) ที่ศึกษาการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่ม

สหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ที่พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านกายภาพและด้านการบริหารจัดการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านวิชาการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความพร้อมด้านทรัพยากร งบประมาณ บุคลากร และระบบการบริหารจัดการที่ต่างกันไป โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดใหญ่ซึ่งมักมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ สื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยีทางการศึกษา และโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ส่งผลให้สามารถจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง นอกจากนี้ สถานศึกษาขนาดใหญ่ยังมีจำนวนบุคลากรและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เอื้อต่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งด้านกายภาพ ด้านวิชาการ และด้านการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิริยา ทองเรือง (2567) ที่ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ซึ่งพบว่า ขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แม้ว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจะมีความแตกต่างกัน แต่มีทิศทางผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน

3. แนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า สถานศึกษาควรมุ่งดำเนินการอย่างบูรณาการทั้งด้านกายภาพ ด้านวิชาการ และด้านการบริหารจัดการควบคู่กันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือด้านกายภาพควรบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เหมาะสมกับบริบทและขนาดของสถานศึกษา พร้อมทั้งปรับใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการดูแลพัฒนา ด้านวิชาการควรสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ลดภาระงานที่ไม่จำเป็นของครู ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพและการใช้เทคโนโลยี รวมถึงออกแบบกิจกรรมที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ส่วนด้านการบริหารจัดการควรพัฒนาระบบการสื่อสาร การกระจายอำนาจ และการทำงานเป็นทีม เพื่อให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบร่วมกันในองค์กร แนวทางดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดีและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พิมวิภา ทายประโคน (2560) ที่อธิบายว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมมีอิทธิพลต่อทัศนคติและการพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับแนวคิดของ พิมลพรรณ วรณคำ และคณะ (2568) ที่ได้เสนอว่าการส่งเสริมกระบวนการ

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีส่วนช่วยให้ครูสามารถจัดสรรเวลาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ กังวาน ไตรสกุล (2558) ที่เน้นว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการสร้างบรรยากาศองค์กรที่ดีจะช่วยให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ควรดำเนินการอย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และเป็นแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1. ด้านกายภาพ สถานศึกษาควรวางแผนพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์ให้ร่มรื่น สะอาด และเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดแนวทางการดูแลรักษาความสะอาดอย่างชัดเจนและเป็นระบบ มีการตรวจสอบและบำรุงรักษาอาคารสถานที่อย่างสม่ำเสมอ ทั้งในด้านความมั่นคง ความปลอดภัย และความพร้อมใช้งาน รวมถึงจัดให้มีการบำรุงรักษาและซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดอย่างทันท่วงที เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเหมาะสมต่อผู้เรียนและบุคลากร

2. ด้านวิชาการ สถานศึกษาควรพัฒนากระบวนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนให้เป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ควบคู่กับการพัฒนาหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ให้มีความชัดเจน ทันสมัย และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และบริบทของผู้เรียน นอกจากนี้ ควรส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเสริมความรู้และกิจกรรมพัฒนาทักษะในด้าน ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

3. ด้านบริหารจัดการ สถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากร เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควบคู่กับการจัดบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ควรส่งเสริมความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดความยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถาน ศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กังวาน ไตรสกุล. (2558). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนพะตง ประชานศิริวัฒน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 สงขลา-สตูล. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร การศึกษา). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- กิ่งกนก กิณเรศ. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารและพัฒน การศึกษา). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- คณิศ คະชา. (2566). การศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. (การ บริหารการศึกษา). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- จิราพร เครือแวงมน. (2562). การพัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การ บริหารการศึกษา). มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดรุณี แพงพิมาย และสุภาวดี ลาภเจริญ. (2565). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 17(2), 61-71.
- นิชาภา เจริญรวย. (2566). การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ของ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปาลิดา ฉิมพาลี. (2562). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. งานนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร การศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมลพรรณ วรรณคำ, ไพโรภ รัตนชูวงศ์ และพูนชัย ยาวีราช. (2568). แนวทางการพัฒนางานวิชาการโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนา การศึกษาตอยหลวง. วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 8(2), 333-345.

- พิมวิภา ทายประโคน. (2560). *การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่มเกาะจันทร์ 2* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แพรวไพลิน คชา. (2560). *การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในกลุ่มพนัสนิคม 1* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิริยา ทองเรือง. (2566). *การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 17(2), 45-58.*
- สิวราช อินต๊ะวิชัย. (2563). *การศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (พัฒนศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- สุภาวดี ทองสำฤทธิ์. (2561). *การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. การค้นคว้าอิสระ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สุราษฎร์ธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *สภาวะการศึกษาไทยปี 2559/2560: แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ยุค Thailand 4.0.* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570).* กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อัญชุลี รัตนพร. (2560). *แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมตามหลักสัปปายะ 7 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ พศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*
- อัสมา พาริลที. (2559). *การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.*
- อุไรพร นครธรรมและสุรางคณา มัณยานนท์ (2566). *การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีเชียงใหม่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 3(1), 129-144.*
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.*